

Työllisyyspolittinen tuki säätiöille ja yhdistyksille Lausuttu lausuntopalvelussa 11.6.

Onko ehdotus uudesta tuesta ja sillä tuettavasta toiminnasta kannatettava? *

Kyllä

Ei

Osittain

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti

Työvoimaviranomaisen tulee huolehtia, että asiakkaat ohjautuvat oikeille toimijoille ja oikeiden palveluiden pariin, ja ottaa kokonaisvaltaisesti huomioon asiakkaan tilanteen ja toimintakyvyn. Siten asiakasryhmät tulee segmentoida tarkasti, jotta uusi tuki ja siihen liittyvä toiminta palvelee mahdollisimman laajasti kaikkia järjestö- ja yhdistystoimijoita.

Uuden toiminnan lähtökohtana tulee olla tarkka asiakassegmentointi yhdessä työllisyyspalveluiden, sote-palveluiden ja asiakkaan kanssa. Lisäksi työllisyyspalveluilla tulee olla tarkka tuntemus alueensa järjestö- ja yhdistystoimijoista, jolloin asiakkaat ohjautuvat oikeille toimijoille heidän työ- ja toimintakykynsä nähden.

Kohdennetut kysymykset

1. Näkemyksenne tuen tarkoituksesta ja tuettavan toiminnan kohderyhmästä?

Esityksen mukaan tavoitteena on parantaa pitkään työttömänä olleiden työllistymistä. Pidemmän aikavälin tavoitteena on, että suurin osa tuettavaan toimintaan osallistuneista työttömistä siirtyisi työllistymispolullaan eteenpäin ja työllistyisi avoimille työmarkkinoille.

Esitetyn mukaisessa menettelyssä Järjestöt ja säätiöt järjestävät heikoimmassa työmarkkinatilanteessa oleville työnhakijoille toimintaa kuntouttavan työtoiminnan sijaan tai rinnalla. Kohderyhmä koostuu osin myös henkilöistä, joiden osalta on arvioitavissa, ettei työllistyminen avoimille työmarkkinoille ole lyhyellä aikavälillä todennäköistä, ja jotka ovat usein moniammatillisen tuen tarpeessa olevia henkilöitä. Nyt esitettävä tukimuoto tähtää selvästi tarkemmin työllistymiseen ja on siksi todennäköistä, että tukea ei tulla myöntämään toimintaan, jolla pyritään ensisijaisesti tukemaan kaikkein vaikeimmassa asemassa olevien pitämistä kiinni yhteiskunnassa.

Tavoitteiden tulee olla riittävän selkeitä myös asiakkaalle, erityisesti silloin, kun osallistumisella on vaikutusta työttömyysturvaan. Asiakkaan tulee ymmärtää, mihin toiminnalla pyritään, mitä häneltä edellytetään ja millä perusteella toiminnan soveltuvuutta arvioidaan. Asiakkaiden tavoitteet ja etenemispolut voivat olla erilaisia. Työelämään suuntaavan toiminnan tavoitteena voi olla eteneminen kohti työvoimapalveluja, koulutusta tai työllistymistä, mutta kaikki asiakkaat eivät myöhemminkään saavuta sellaista työ- ja toimintakykyä, että avoimille työmarkkinoille työllistyminen olisi realistista. Tällöin myös työelämäosallisuuden vahvistuminen, ja osallistuminen yhteiskunnallisesti merkitykselliseen toimintaan voivat olla onnistuneita ja arvokkaita lopputuloksia.

2. Näkemyksenne tuen kohdentamisesta yhdistyksille ja säätiöille (108 §)?

Esitys tuen kohdentamisesta yhdistyksille ja säätiöille on perusteltu. Järjestöillä on pitkä kokemus työ- ja toimintakykyä vahvistavasta toiminnasta, yksilöllisestä sekä vaihteellisista työelämään suuntaavasta tuesta.

2. Näkemyksenne tuen hakijaa/saajaa koskevista edellytyksistä (109 §)?

Tukea saavalta toimijalta tulee edellyttää taloudellista ja hallinnollista luotettavuutta, kykyä toteuttaa hanketta, riittävää osaamista kohderyhmästä sekä sitoutumista asiakkaiden oikeusturvaan, yhdenvertaisuuteen ja tietosuojaan.

3. Näkemyksenne tuettavan toiminnan rajoituksista (110 §)?

110 .1 §:n 1-kohdan mukaan tukea ei myönnettäisi eikä sitä saisi käyttää taloudelliseen toimintaan. Rajaus on tällaisenaan liian tiukka. Rajoitusta perustellaan etenkin valtiontukisääntelyllä. Huomioimme, että valtiontukisääntelyn rajoissa tukea vaikeasti työllistyville on kuitenkin voitu myöntää myös taloudelliseen toimintaan esim. erityislainsäädännön tai ryhmäpoikkeusasetuksen (GBER) nojalla tai pienessä määrin ns. de minimis-tukena. Vähintään nämä tulee huomioida esityksessä.

Mikäli tukea ei voida kategorisesti lainkaan myöntää taloudelliseen toimintaan edes silloin kun sillä rahoitetaan yleishyödyllistä toimintaa, tukimallin käyttömahdollisuudet rajoittuvat merkittävästi. Useilla yhdistyksillä on pienimuotoista taloudellista toimintaa, joiden tuotot ohjautuvat yhdistyksen varsinaiseen toimintaan.

Myös kehittämistoiminnan rajaamista tulee harkita uudelleen. Monet hankkeet sisältävät jonkinlaisen kehittämiseen liittyvän elementin, ja rajanveto varsinaisen kehittämistoiminnan sekä muuhun toimintaan liittyvän kehittämisen välillä voi olla haasteellista.

4. Näkemyksenne esityksessä kuvatussa tuettavasta toiminnasta? Onko tuettavaa toimintaa kuvattu riittävästi?

Toimintaa ei ole kuvattu riittävästi. On ymmärrettävää, että toiminnan sisältöä ei voida täysin kattavasti kuvata, mm. koska toiminnan järjestämisessä huomioidaan siihen osallistuvien työnhakijoiden henkilökohtaiset ominaisuudet. Koska palvelu on velvoittavaa, eli toimintaan osallistumisesta kieltäytyminen ja osallistumisen keskeyttäminen ilman työttömyysturvalaissa tarkoitettua pätevää syytä voisi johtaa työttömyysturvan korvauksettoman määräjän tai työssäoloelvoitteen asettamiseen, joitain raameja on kuitenkin syytä asettaa. Työnhakijalle ei saa syntyä velvollisuuksia ilman, että palvelun sisältöä tai laatua määritellään jollain tapaa.

Koska järjestöillä on erilaisia profiileja ja tehtäviä, kaikki toimijat eivät sovellu samoille asiakasryhmille. Tämän vuoksi etenkin asiakkaiden oikeusturvan vuoksi asiakkaiden segmentointi ja oikea-aikainen ohjaus oikeaan paikkaan ovat ratkaisevan tärkeitä.

Esimerkiksi osa toimijoista toimii hyvin matalan kynnyksen palveluissa, kun taas osa toimii lähempänä avoimia työmarkkinoita ja tarvitsee asiakkaiksi henkilöitä, joilla on jo riittävä työ- ja toimintakyky.

Miten täydentäisitte tuettavan toiminnan kuvauksia (voitte kertoa myös esimerkkejä)?

Toimijat ja asiakkaat tulisi segmentoida tarkasti, jolloin saadaan aikaiseksi oikeanlaista ja oikea-aikaista kohtaantoa. Kun kaikkien toimijoiden toiminnan kuvaaminen tai määrittely ei ole mahdollista, tulee työvoimaviranomaisen päätöksiä tehdessään varmistaa, että asiakkaalle syntyy selvä kuva toiminnan sisällöstä ja siitä, mitä häneltä edellytetään.

5. Näkemyksenne tuen määrää ja kestoa koskevista ehdotuksista (111 §)?

Kolmen vuoden maksimikesto on perusteltu. Kuitenkin kesto tulee räätälöidä asiakkaan palvelutarpeen mukaan ja edellisen palvelun päättyessä asiakkaalla tulisi olla mahdollisuus edetä seuraavalle toimijalle palvelutarpeen mukaisesti. Etenemisen tulisi olla nousujohteista ja eteenpäin vievää asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

6. Näkemyksenne työttömyysturvaa koskevista ehdotuksista?

Työnhakijalle ei tule määrätä seuraamuksia, jos käy ilmi, että tuettu toiminta ei vastaa hänen palvelutarvettaan, toimintakykyään, kielitaitoaan, terveydentilaansa tai tosiasiallisia osallistumismahdollisuuksiaan. Esityksestä tulee käydä ilmi, että työvoimaviranomaisen tulee päätöstä tehdessään arvioida asiakkaan todelliset mahdollisuudet selviytyä tarjotusta toiminnasta.

Palvelun keskeyttämis- tai päättämisen tilanteissa on tärkeää kuulla myös palveluntarjoajan näkemys henkilön soveltuvuudesta toimintaan, jolloin saadaan totuuden mukainen näkemys päätökselle. On kohtuutonta aiheuttaa työnhakijalle seuraamuksia yhteisymmärryksessä tehtävästä toiminnan keskeytyksestä tai päättämisestä.

7. Näkemyksenne esitysluonnoksessa olevista vaikutusarvioista?

Työvoimaviranomaisiin kohdistuvien vaikutusten osalta tulee lisätä, että työllisyyspoliittinen tuki olisi työvoimaviranomaisille uusi tehtävä, joka laajentaisi työvoimaviranomaisten nykyiselläänkin varsin laajoja tehtäviä. Työllisyyspalveluihin tulee uudistuksen myötä lisätä henkilöstöä tai vähintään osoittaa olemassa olevasta henkilöstöstä nimetty osa hoitamaan ainoastaan ko. kohderyhmää. On tärkeää, että kohderyhmän asiakkailla on nimetyt asiantuntijat, jotka koordinoivat asiakkaan polkua, tuntevat asiakkaan palvelutarpeen ja tunnistavat oikea-aikaiset palvelut asiakkaalle. Työllisyyspalveluiden asiantuntijan tulisi tehdä tiivistä yhteistyötä palveluntarjoajan kanssa palvelun aikana ja suunnitella henkilön etenemispolkuja ajoissa, ennen kuin palvelu päättyy.

8. Mitä muuta haluatte lausua esityksestä?

Ei muuta lausuttavaa.